

POROČILO PM GROSUPLJE

Manj kršitev javnega reda in kriminalitete

Poročilo grosupeljske postaje milice za lansko leto je svojevrstna slika tega, kako smo živeli in kaj se nam je lani dogajalo. Tako so evidencialni 40 požarov, od tega tri četrtine pri zasebnikih. Skupna škoda je znašala dva in pol milijona dinarjev, za požare pa so bili najpogosteje krivi malomarnost, samovžig, strela, dotrajanost materiala in otroška igra.

O slabšanju našega življenja nas sviri tudi podatek, da so miličniki lani v naši občini evidencialni 7 samomorov, 6 poskusov samomora in 7 nenadnih smrti. Več kot poprej je bilo klatežev in potepuhov, zanemarjenih otrok ter drznega vedenja zlasti v gostinskih lokalih. Alkohol ima še vedno veliko besede, saj je bilo 213 kršitev storjenih v pijanosti. Kljub temu pa v skupnem seštevku kršitve javnega reda in miru upadajo, saj jih je bilo leta 1989 393, lani pa le 345, petdeset manj kot leto prej pa je bilo tudi kršiteljev. Največ jih je v starosti od 22 do 25 let ter nad 30 let.

Za dobre 4 odstotke manj je bilo tudi kriminalnih dejanj – med 490 jih je bilo 477 s področja tako imenovane splošne kriminalitete. Največ kaznivih dejanj je bilo v Grosupljem (100), Ivančni Gorici (75), Zagradcu (47), Šmarju (33), Šentvidu (31), Višnji Gori (31) in Temenici (21).

»S področja gospodarske kriminalitete je bilo odkritih 13 kaznivih dejanj, kar pomeni 28,8 odstotka manj kot leto poprej. Odkrivanje teh kaznivih dejanj je še vedno zelo težavno in nekateri indici kažejo na to, da jih velika večina ostane neodkritih. Pri številu prednjačijo gozdne tatvine, sledijo poneverbe in uničevanje gozdov,« ugotavlja komandir postaje milice inšpektor Roman Klopčič. »Na področju gospodarske kriminalitete je potrebno omeniti tudi kazniva dejanja, storjena v zasebnem podjetju Trend, ki pa jih je obravnaval oddelek za zatiranje kriminalitete UNZ Ljubljana, storjene pa so bile tudi kršitve javnega reda in miru zaradi nezadovoljstva kupcev Trendovih avtomobilov.«

Sicer pa je bilo med kaznivimi dejanji 171 tatvin, 144 velikih tatvin, 26 poškodovanj tuje stvari, 30 goljufij, 9 odvzemov vozil, 2 prikrižanji in 2 zatajitvi ter po en požig in rop.

Kaj pa prometna varnost? Roman Klopčič v svojem poročilu: »S primerjanjem statističnih podatkov o prometni varnosti v zadnjih dveh letih je mogoče ugotoviti, da se varnost izboljšuje. V letu 1990 je bilo 87 prometnih nezgod, kar je skoraj za 10 odstotkov manj kot leto poprej. Tudi glede na posledice prometnih nezgod lahko ugotovimo, da je stanje boljše kot prej, saj je v prometnih nezgodah na območju občine Grosuplje v letu 1990 umrlo le 10 oseb, leto prej pa kar 24. Toda telesnih poškodb je bilo za 21 odstotkov več. Za večjo prometno varnost je nedvomno poskrbela ureditev avtoceste Šmarje Sap–Višnja Gora, na kateri se je število prometnih nezgod občutno zmanjšalo. Ta cesta je bila pretekla leta pa tudi leto poprej močno obremenjena še zlasti v poletni sezoni. Najnevarnejši odseki pa so še vedno v Spodnji Dragi, Podsmreki in odseku Ivančna Gorica–Bič. Pri kontroli prometa so lani zaznali 9771 različnih kršitev, pod vplivom alkohola pa je lani vozilo kar 344 voznikov, ob čemer se velja zamisliti. Med povzročitelji prometnih nezgod v naši občini je bilo 38 voznikov osebnih avtomobilov, 11 voznikov motornih koles, 5 kolesarjev, 4 vozniki traktorjev in prav toliko voznikov tovornih avtomobilov.

Temeljno javno tožilstvo v Ljubljani pa je iz naše občine lani prejelo 203 ovadbe zoper polnoletne storilce, 50 ovadb zoper mladoletnike, kar 108 ovadb zoper neznanne storilce in 28 ovadb zaradi gospodarskih prestopkov, kar je 10 več kot leto poprej. S področja ožjega gospodarskega kriminala so obravnavali eno kazensko ovadbo zaradi zatajitve davščin, 3 kazenske ovadbe zaradi neupravičenega sprejemanja daril, kazensko ovadbo protipravnega zavzetja nepremičnin ter kazensko ovadbo izdaje nekritega čeka, prejeli pa so tudi kazensko ovadbo zaradi kaznivega dejanja ponareditve ali uničenja poslovnih listin ter zaradi kaznivega dejanja zlorabe položaja odgovorne osebe.

Javni tožilec Tomaž Miklavčič je v svojem poročilu ugotovil, da so prejeli 35 kazenskih ovadb zoper 50 mladoletnih oseb: »Socialna struktura družine, iz katere izhajajo mladoletniki, ki so osumljeni storitve kaznivih dejanj, je v glavnem kmečko delavska. Za večino lahko trdimo, da rastejo v neurejenih družinskih razmerah, kjer sta alkoholika eden ali oba partnerja ali pa je eden družino zapustil, kar seveda prispeva k temu, da mladoletniki iščejo svojo identiteto v neprimerni družbi.« Poročilo opozarja, da mladoletniki na območju občine Grosuplje nimajo ustrezne možnosti preživeti prosti čas konstruktivneje. »Predlagamo večjo angažiranost vseh dejavnikov, predvsem pa pričakujemo, da bi šola, ki je še vedno preveč storilnostno usmerjena, imela večji posluš za vedenjske odklone mladoletnikov,« zaključuje javni tožilec.

Protest ob ravnanju jugoslovanske vojske

Demosovne stranke v občini Grosuplje ostro obsojamo provokacijo, kakršna se je zgodila v Pekrah.

Od armade pričakujemo, naj se, če je v njej še kanček razuma, ne obnaša kot okupatorska vojska.

Izražamo polno podporo republiški skupščini ter njeni vladi pri uresničevanju slovenske državnosti in njenem varovanju.

Grosuplje, 24. 5. 1991

Slovenska demokratična zveza
Slovenska kmečka zveza – ljudska stranka
Slovenski krščanski demokrati

POROČILO O DELU KOMISIJE ZA PROUČITEV PRIMERA IVANA SAMIDEJEJA

Zakonito srečanje med voznikom in miličniki, ki se je mučno končalo

V kriznih časih – še zlasti pred slovensko osamosvojitvijo – so vprašanja varnosti aktualnejša kot kdajkoli. Bolj kot kdajkoli je naša varnost stvar nas vseh in ne le služb, ki so zanj neposredno odgovorne. In bolj kot kdajkoli potrebuje policija pri svojem delu našo pomoč in naklonjenost. Menimo, da oboje policija zasluži in da oboje v precejšnji meri od nas tudi ima. Za fair odnose med javnostjo in policijo lahko od slednje kot njen prispevek med drugim pričakujemo dosledno spoštovanje pravil policijske službe, ki med drugim predvidevajo tudi dosledno spoštovanje duševne in telesne integritete posameznika. Primer Ivana Samidejeja, ki je svojo pravico iskal tudi pri posebej zanj pri občinski skupščini ustanovljeni komisiji (primer je odmeval tudi v medijih) je žal slab uvod v nujno potrebne dobre odnose med javnostjo in policijo. Toda v novih razmerah, ko delo policije ne more biti več zavito v temne koprene političnih manipulacij, je treba hočeš nočeš po našem mnenju tudi tak mučen in še zmeraj nerazrešen primer kočljivih odnosov med policijo in občani prineseti na svetlo, v javnost; cilj tega je nadzor javnosti nad delom policije, se pravi čisti računi kot najboljša garancija varnosti.

Komisija se je konstituirala in je delovala z naslednjimi nameni:

– da prouči primer ravnanja delavcev PM Grosuplje z občanom Ivanom Samidejem in da ugotovi, ali je pri tem ravnanju milica prekorajčila svoja pooblastila;

– da po potrebi prouči še druge primere morebitnih prekorajčitv in neprimernih postopkov milice z občani.

V ta namen je komisija imela šest obsežnih sej, na katerih je opravila pogovore s sedmimi delavci milice. Z Ivanom Samidejem in s štirimi pričami, od katerih sta bili dve zdravniška grosupeljskega Zdravstvenega doma. Obiskala je prostore PM Grosuplje, si ogledala prostor za pridržanje na tej postaji, v prostorih SO Grosuplje pa je pripravila soočenje med Samidejem in delavci milice. Predsednik komisije je strokovno pomoč poiskal pri pravnični Nuši Orel, ki je kot sodnica za prekrške prav tako obravnavala primer Samide.

Ob zaključku svojega dela je komisija prišla do naslednjih rezultatov:

★ Ni mogla dokazati, da je v primeru obravnavanja občana Ivana Samideja prišlo s strani milice do prekorajčitve pooblastil, prav tako pa tudi ni mogla izključiti verjetnosti, da je do prekorajčitve pooblastil vendarle prišlo.

★ Ugotovila je, da odnos miličnikov do Ivana Samideja v posameznih delih postopka ni bil korekten in da je bil občasno tudi dokaj nehuman.

★ Prav tako je ugotovila, da tudi vedenje Ivana Samideja do delavcev milice ni bilo korektno, posebno ne na začetku postopka, ki se je sprožil z njegovim prekrškom.

★ Meni, da je prostor za pridržanje na postaji PM Grosuplje skrajno neprimeren za pridržanje oziroma pripranje občanov.

★ Na podlagi poročila PM Grosuplje je ugotovila, da je bilo leta 1988 pridržanih 23 oseb, leta 1989 pa 53 oseb. Od teh oseb komisija ni prejela nobenih pritožb zoper ravnanje delavcev milice. Za leto 1990 komisija ni dobila podatkov.

Komisija je obravnavala dogodek, ki se je pripetil 18. in 19. junija 1990. Miličnik Branko Zupan je na lokalni cesti Velika Stara vas – Troščine ustavil Ivana Samideja, dva km pred njegovim domom. Sumil je, da je Samide pijan, zato je odredil alkotest, ki pa ga je Samide odklonil.

Od tu naprej se izjave obeh strani diametralno razlikujejo. Ivan Samide trdi, da je bil nadaljnji postopek z njim aroganten, zastraševalen in zlasti nasilen, kar je pripeljalo do telesnih poškodb, ki so bile naslednji dan tudi zdravniško potrjene. Delavci PM Grosuplje nasprotno trdijo, da je njihovo ukrepanje vseskozi bilo korektno in v mejah zakonskih pooblastil ter dovoljenih prij-

recno opozorili na pravico do odvetnika. Komisija je izluščila značilen drobec, ki kaže, da v delovanju PM vendarle ni bilo vse v skladu s predpisi. O priprtu Samideja ni opozorila nikogar od njegovih sorodnikov. Šele okoli polnoči, ko je žena po telefonu zaskrbljeno povpraševala, ali kaj vedo o izginotju njenega moža, so ji odgovorili (po njeni izjavi arogantno), da je mož pri njih.

Dejstvo je, da pri tem mučnem dogodku niti ena niti druga stran nista ravnali strpnost, pač pa da sta z neprimernim vedenjem obojestransko poglabljali konfliktno situacijo. Ivan Samide je brez dvoma storil prekršek in bil zakonito priveden na postajo milice. Tej privedbi pa se je upiral (morali so ga na primer »trgati« od železne ograje na stopnišču), celo vztrajno je zahteval vračilo odvzetega vozniškega dovoljenja in avtomobilskih ključev, da bi nadaljeval vožnjo; prav tako je tudi zanikal, da je pijan. Milica si dokaza o njegovi pijanosti ni preskrbela, ker je kot argument za njegovo pijano stanje in nesposobnost za vožnjo že jemala njegovo odklonitev alkotesta, kar je v skladu s predpisi. S Samidejevim neprilagojenim vedenjem na postaji milice pa je imela tudi zakonsko gledano utemeljen razlog za pridržanje čez noč. Posegla je pač po skrajnem sredstvu, ki ji ga nudijo predpisi; dvom o tem, da je pridržanje bil prestrog ukrep, je v tem trenutku irelevanten.

Če je v teku dogodkov prišlo do prekorajčitve pooblastil miličnikov, je vzrok po mnenju komisije v tem, da miličniki, izzvani s Samidejevim vedenjem, niso znali krotiti napetosti in svojih emocij, čeprav bi po službeni dolžnosti to bili dolžni. To je videti tudi po določenem nehumanem odnosu do priprtega Samideja, ki je bil ranjen prepuščen samemu sebi v zaporu od 23. ure do 4. ure zjutraj in ni imel možnosti iti niti na stranišče. Nehuman je bil ta odnos tudi ob izpustitvi, ko Samide ni imel možnosti, da bi poklical nekoga, ki bi ga peljal domov, dežurni miličnik pa mu dvakrat – to miličnik priznava – ni dovolil uporabe telefona na PM.

Komisija lahko opozori tudi na notranjo nelogičnost v ravnanju PM Grosuplje: Samideja je iz pripora izpustila ob 4. uri zjutraj, mu vrnila dokumente in ključe in mu po medicinski

doktrini še vedno nesposobnemu za vožnjo omogočila, da neprespan, živčno razrvan, verjetno še vedno pod vplivom alkohola, nadaljuje vožnjo. S tem mu je pravzaprav omogočila nadaljevanje prekrška, ki ga je še prejšnji večer tako rigorozno preprečila v skrbi za njegovo varnost in za varnost občanov.

Pri tem komisija še izrecno poudarja, da je grosupeljski prostor za pridržanje, ki mu miličniki v žargonu pravijo bunker, okruten, nevaren ljudem, ki imajo klavstrofobijo ali kakšne duševne motnje in da je torej kot tak nezdržljiv z doseženimi civilizacijskimi normami v naši družbi. »Bunker« je betonska kletka, protiatomsko zaklonišče, ki ima pod stropom le lino za prezračevanje, sicer pa nobenega drugega vira svetlobe, razen nadzorovalne linice. Pobarvana je temnordeče, kot da bi hotela tudi z barvo pospešiti neprilagojeno vedenje priprtih oseb. Komisija predlaga skupščini, naj se zavzame za ukinitvev ali ustrezno adaptacijo tega prostora kot prostora za pridržanje.

Pri primeru Samide gre za drastičen primer spleta negativnih okoliščin z izrazitimi subjektivnimi poudarki, nikakor pa ne za splošno prakso delovanja PM Grosuplje. Kljub temu komisija opozarja, da je treba več pozornosti nameniti skrbi za čim širši osebnostni razvoj miličnikov v grosupeljski občini, ob njihovem šolanju opozoriti na večji pomen humanosti, prizadevanje skrbeti za možnost njihovega osebnega razvoja ter napredovanja in jih pri stresnem delu bolj strokovno varovati frustracij, ki jih prinaša njihov naporen poklic. Občanom je treba v primernih akcijah predočiti pomen sodelovanja z organi milice v občini dobro, kakor tudi dolžnost upoštevanja zakonskih predpisov in določil v obliki občanovih pravic in tudi dolžnosti v službenih odnosih oziroma konfliktnih situacijah. Samo naša skupna prizadevanja so lahko jamstvo, da primerov Samide v naši občini ne bo več.

Predsednik komisije:

Zeljko Kozinc

Člani komisije:

Gabrijel Berginc

Janez Dolinšek

dr. Ana Praznik

Rudolf Rome

Dragi bralci,

Smo prostor za vaša pisma, kritike, želje in pritožbe, za male in velike dogodke ne le iz občine, ampak iz najmanjšega zaselka, kamor po krivici morda premalokrat zaidemo. Smo tudi prostor, ki bo stalna vez med vami in občinsko upravo. Pišite nam brez strahu in tudi brez zadrege, saj bomo vaše pripevke skrbno pripravili za objavo tudi slovnično, ne da bi se jih pri tem dotikali vsebinsko. Dogovorimo pa se takoj, da bomo objavljali le pisma s polnim imenom. Čimveč bo vaših pisem, bolj bomo širili ta prostor!

Naš naslov: Uredništvo NAŠE SKUPNOSTI, PP 12, 61290 Grosuplje.